

*p. M. Klimczak -
proszę dotrzeć do
szkoleń i wypracowań
mi ułożone*

RADA MIASTA SZCZECINA
KOMISJA DS. EDUKACJI I KULTURY

Urząd Miejski w Szczecinie

Pl. Armii Krajowej 1

70-456 Szczecin

tel. (091) 422 00 89, 424 52 29, fax. (091) 422 69 49

e-mail: rada@um.szczecin.pl

www.um.szczecin.pl/rada

Anna Barczak
Biuro Rady Miasta

Jan
Przewodniczący Rady Miasta
Jan Stopyra

Pan
Jan Stopyra
Przewodniczący Rady Miasta
w miejscu

Nasz znak: BRM-I-MK/0066/5/144/D14/05

Data: 2005-10-21 r.

Komisja Edukacji i Kultury wnosi o przyznanie Teatrowi Współczesnemu Medalu za Zasługi dla Miasta Szczecina.

UZASADNIENIE

Teatr Współczesny w Szczecinie

Miejska instytucja kultury

Istnieje od 1976 roku.

Przygotował (do X 2005) 162 premiery.

Rocznie daje ok. 250 przedstawień dla 42-45 tys. widzów.

Zatrudnia 86 osób.

Posiada dużą sceną na Wałach Chrobrego oraz małą scenę „Malarnię”

W trakcie budowy znajduje się scena kameralna przy deptaku Bogusława

Powstanie

Teatr Współczesny jako samodzielna instytucja artystyczna z odrębnym kierownictwem i zespołem artystycznym, został powołany z dniem 1 stycznia 1976 roku. Pierwsza premiera w tym teatrze miała miejsce w dniu 13 marca tegoż roku. W roku 2006 przypada rocznica 30-lecia Teatru Współczesnego.

Od samych początków swego istnienia Teatr Współczesny kontynuował najlepsze tradycje szczecińskich teatrów z czasów dyrekcji Jana Maciejowskiego i Józefa Grudy. Na czele teatru stanął młody reżyser Maciej Englert, który skupił obok siebie grono utalentowanych reżyserów i scenografów oraz zaprosił do współpracy aktorów znanych ze scen szczecińskich oraz z innych miast: Warszawy, Poznania, Krakowa, Białegostoku, Wrocławia.

Już w pierwszym okresie swej działalności, jako młoda placówka, Teatr Współczesny stanął w czołowym szeregu scen polskich. Potwierdzeniem tego są liczne recenzje, a także zaproszenia teatru na festiwale oraz otrzymywane tam wielokrotnie nagrody. Już po pierwszym swym występie na Festiwalu Teatrów Polski Północnej w Toruniu, krakowski krytyk, a zarazem dyrektor Starego Teatru w Krakowie Jan Paweł Gawlik pisał: *szczeciński noworodek zaprezentował niespodziewanie dojrzałe przedstawienie „Macbeta” Ionesco wolne od prowincjonalnych obciążeń*. Inny znany krytyk ogólnopolski Andrzej Żurowski pisał, iż *Englert zaświadczył, że także poza Krakowem, Gdańskiem, częściowo Warszawą napotkać można w Polsce rzetelny teatr*.

Przedstawienia i reżyserzy

Już w latach siedemdziesiątych teatr szczeciński zdobył ogólnopolski rozgłos takimi spektaklami jak *„Wyzwolenie”* w reż. Macieja Englerta, spektakl uznany za jedną z najciekawszych inscenizacji w polskim teatrze tego czasu, czy *„Szewcy”* – sztuka S. I. Witkiewicza. Oba te spektakle przyniosły teatrowi główne nagrody na wspomnianym Festiwalu Teatrów Polski Północnej.

Także w latach osiemdziesiątych Teatr Współczesny utrzymał swoją wysoką markę pod kierownictwem Ryszarda Majora. Z uznaniem przyjmowano takie przedstawienia jak *„Czekając na Godota”* Becketta, *„List do pozostałych”* wg utworów Stachury, *„Białe małżeństwo”* Tadeusza Różewicza, *„Opętani”* Gombrowicza.

Kolejne sukcesy stały się udziałem teatru w momencie, w którym kierownictwo sceny objęła młoda, szerzej jeszcze wówczas nieznaną absolwentką krakowskiej szkoły teatralnej Anna Augustynowicz, która tę funkcję spełnia do dzisiaj. Wkrótce jej przedstawienia stały się głośne na forum ogólnopolskim, a także spotkały się z uznaniem widzów szczecińskich. Nadal Teatr Współczesny wymienia się w gronie najważniejszych polskich scen teatralnych, a Anna Augustynowicz jest zaliczana do ścisłej czołówki reżyserów w polskim teatrze. Wśród licznych sukcesów teatru w ostatniej dekadzie ubiegłego wieku wymienić trzeba wielokrotnie nagradzane i zapraszane na liczne festiwale takie przedstawienia, jak *„Iwona księżniczka Burgunda”* Gombrowicza, *„Moja wątroba jest bez sensu”* Wernera Schwaba, *„Balladyna”* Snowackiego, *„Popcorn”* Bena Eltona – wszystkie w reżyserii Anny

Augustynowicz. Znakomite przyjęcie miały także i takie spektakle jak *"Ballady i romanse"*, *"Dziady cz. II"* w reżyserii stale współpracującej z Teatrem Współczesnym wybitnej aktorki Ireny Jun.

Wśród ostatnich premier teatru uwagę zwracają takie spektakle jak *"Moralność pani Dulskiej"*, *"Wyzwolenie"*, czy *"Samobójca"* reżyserowane przez Annę Augustynowicz, *"Zwiastowanie Claudela i Łucja i jej dzieci"* w reżyserii Marka Pasiecznego, czy *"Tristan i Izolda"* w inscenizacji Ireny Jun i Jerzego Kaliny.

Prapremiery

Teatr Współczesny przez całe swe trzydziestolecie podejmował się odważnie ryzyka wprowadzanie na polskie sceny nowych prapremierowych utworów zarówno autorów polskich i zagranicznych. Wśród polskich prapremier w Szczecinie miały miejsce prapremiery utworów Sławomira Mrożka (*Krawiec*), Janusza Głowackiego (*Kopciuch*), czy Marka Koterskiego (*Kocham. Nas troje*). Teatr Współczesny odkrył też dla polskiego teatru twórczość szczecińskiego autora Krzysztofa Bizio, którego utwory teatralne są dziś wystawiane nie tylko na scenach polskich, ale także na wielu scenach zagranicznych.

Po raz pierwszy w polskim teatrze na scenie szczecińskiej prezentowane były dramaty takich ważnych w skali europejskiej autorów jak Werner Schwab, Mark Ravenhill, Alan Ayckbourn, Stig Larsson, Bernard-Marie Koltès.

Aktorzy

Teatr Współczesny skupia w swoim zespole wiele wybitnych indywidualności aktorskich spośród aktorów od wielu lat związanych ze sceną na Wałach Chrobrego dobrze znani są szczecińskiej publiczności tacy artyści, twórcy wielu kreacji aktorskich, laureaci nagród aktorskich, jak Anna Januszewska, Beata Zygarlicka, Arkadiusz Buszko, Grzegorz Młodzik. Wiele wspaniałych ról stworzyli aktorzy związani w przeszłości z Teatrem Współczesnym, jak nieżyjący już Mirosław Gruszczyński, przebywający na emeryturze Tadeusz Zapaśnik i Marian Nosek, czy pracujący w innych teatrach jak Mieczysław Banasik, Jacek Polaczek, Jacek Zawadzki. W zespole szczecińskiego teatru pierwsze kroki na scenie stawiały i odnosiły swe pierwsze sukcesy tak wybitna dziś aktorka jak Danuta Stenka, czy ciesząca się niezwykle popularnością dzięki rolom telewizyjnym i filmowym Kasia Bujakiewicz. Dorasta także teatrze młode pokolenie aktorów, już liczące się na scenie, które w całości szlify zdobywało w Szczecinie jak Joanna Matuszak, Ewa Sobczakówna, Joanna Kupińska, Wojciech Brzeziński, czy Krzysztof Czeczot. Z teatrem współpracują także gościnnie, znani aktorzy, jak Maria Seweryn, Maria Peszek, Lech Łotocki, czy Janusz Łagodziński.

Teatr i widzowie

Teatr Współczesny obok swego podstawowego nurtu prowadzi także szeroką działalność zbliżająca teatr do widza, kształtującą gusta artystyczne. Systematycznie przygotowywane są widowiska z myślą o widzu najmłodszym, jak spektakle *"Królewicza i żebraka"*, *"Pinokio"*, czy *"Tajemniczego ogrodu"*. Młodzież gimnazjalna i szkół średnich może uczestniczyć w spotkaniach Klubu Teatralnego, zajęciach warsztatowych, w pokazach teatrów szkolnych, które corocznie odbywają się na scenie na Wałach Chrobrego. Wielką popularnością, o czym świadczy stuprocentowa frekwencja cieszą się premiery studenckie. Teatr współpracuje także z nauczycielami organizując dla nich specjalne premiery belferskie i przygotowując materiały metodyczne służące wykorzystaniu widzianych w teatrze przedstawień nie tylko na lekcjach języka polskiego, ale także na lekcjach języków obcych, historii, religii czy podczas zajęć wychowawczych.

Teatr Współczesny jest także placówką lubianą przez widownię, mimo iż nie schlebia niskim gustom, a sztuki pisane i robione i pod tak zwaną publiczkę, teatralna szmira i tandeta, nigdy nie miały wstępu na scenę na Wałach Chrobrego. O uznaniu widzów świadczy fakt, że w organizowanych przez „Kurier Szczeciński” plebiscytach publiczności na najlepszy spektakl roku, „Bursztynowy Pierścień” zdecydowanie najczęściej przypada przedstawieniom Teatru Współczesnego (*"Świętoszek"*, *"Iwona, księżniczka Burgunda"*, *"Pinokio"*, *"Balladyna"*, *"Polaroidy"*, *"Komiczna siła"*), także najwięcej razy aktorzy tego teatru byli nagradzani tym samym trofeum za najlepszą rolę sezonu (Tadeusz Zapaśnik, Anna Januszewska, Arkadiusz Buszko, Grażyna Madej, Ewa Sobczakówna, Grzegorz Falkowski).

Teatr w społeczeństwie

Teatr Współczesny poprzez swą działalność artystyczną, a także popularyzatorsko-edukacyjną odgrywa znaczącą rolę społeczną. Pracownicy teatru, aktorzy, osoby z działu literackiego rozszerzają swoje pole działalności poza macierzystą instytucję. Prowadzą działalność warsztatową, działają jako instruktorzy teatralni w zespołach szkolnych, biorą udział w życiu artystycznym miasta, publikują na łamach prasy, biorą udział w realizacjach widowisk telewizyjnych (w większości na ogół poza Szczecinem) czy słuchowisk i audycji radiowych. Z inicjatywy teatru odbyła się w 2001 roku sesja naukowa poświęcona życiu teatralnemu Szczecina organizowana wspólnie z Uniwersytetem Szczecińskim.

Z grona zespołu Teatru Współczesnego wywodzą się także wykonawcy związani w przeszłości i obecnie z innymi scenami miasta: teatrami Krypta i „13

Muz”, kabaretami, czy zespołami Pantomimy. Wśród laureatów nagrody artystycznej miasta Szczecina jest także wiele osób z Teatru Współczesnego (m.in. Anna Januszewska, Beata Zygarlicka, Arkadiusz Buszko), tytułem Ambasadora Szczecina uhonorowano też Annę Augustynowicz.

Teatr Współczesny będący od 1994 roku komunalną instytucją kultury finansowaną z budżetu miasta Szczecina wielokrotnie reprezentował nie tylko nasze miasto, ale i polski teatr na międzynarodowych festiwalach teatralnych w Niemczech, Rosji, Czechach. W Polsce Teatr Współczesny stale obecny jest na licznych ogólnopolskich festiwalach teatralnych, a liczba uzyskanych tam nagród zespołowych, reżyserskich, aktorskich jest imponująca. Ostatnim sukcesem teatru była Główna Nagroda Publiczności uzyskana na szczecińskim „Kontrapunkcie”. Warto zauważyć, że nagrodę teatru szczecińskiego podczas 40 lat tego festiwalu zdobyły tylko dwukrotnie: w roku 1969 i właśnie w roku 2005 za spektakl "Oskar i pani Róża" w reżyserii Anny Augustynowicz.

Wieloletnia tradycja Teatru Współczesnego, wyrównany, wysoki poziom artystyczny od wielu lat czyni tę placówkę wizytówką życia artystycznego Szczecina.

O tym jak postrzegany jest szczeciński Teatr Współczesny w skali ogólnopolskiej świadczy opinia sformułowana przez wybitnego polskiego krytyka Jacka Sieradzkiego na łamach międzynarodowego periodyku teatralnego "Le Théâtre en Pologne" przed rokiem:

Można rzec, że szczeciński tandem (Anna Augustynowicz – dyrektor artystyczny i Zenon Butkiewicz – dyrektor naczelny) stworzył w polskim życiu teatralnym model, w którym funkcjonują obok siebie, w pełnej harmonii, różne oblicza współczesnego teatru. Teatr Współczesny w Szczecinie osiągnął to, co jest niedościgłym marzeniem wielu renomowanych scen: tutaj publiczność nie przychodzi "na tytuł", czy "na nazwisko, ale po prostu "do teatru" z pełnym przekonaniem, że nie spotka ją rozczarowanie.

Przewodniczący Komisji

Paweł Bartnik